

Hoofdstuk 1

Zelfonderzoek

Zelfbeproeving is nodig om vast te stellen of je genade hebt of niet. Mensen met genade willen zichzelf precies onderzoeken om te weten of ze echte genade hebben of niet. Mensen zonder genade willen liever in duisternis blijven en zorgeloos doorleven. Ze haten het licht van Gods Woord over hun hart om te weten of ze het zaligmakende werk van de Heilige Geest hebben of niet. Is het laatste het geval, dan is dat een droevig oordeel van God.

Aan de hand waarvan moet je jezelf beproeven of onderzoeken?

Dit doe je aan de hand van vaste kenmerken uit Gods Woord, die alleen op Gods kinderen toepasbaar zijn. Bijvoorbeeld: Heb je een afkeer van jezelf? Geloof je in de Heere Jezus als jouw Borg? Verlang je ernaar om naar al Gods geboden te leven?

Hoe moet je te werk gaan bij het onderzoeken van jezelf?

Gods Geest geeft in de Bijbel een orde aan: ellende, verlossing en dankbaarheid. Er is verschil in Gods leiding. Er zijn mensen die een meer wettische leiding krijgen, terwijl anderen juist een evangelische leiding ervaren. Vergeet echter niet dat de drie stukken van ellende, verlossing en dankbaarheid de vastgestelde orde van de Heilige Geest zijn. Gods wegen in het bekeren en bewerken van mensen kunnen verschillend zijn, maar ze gaan niet tegen deze orde in.

Welke voordelen heeft het onderzoeken van jezelf?

Allereerst tot bevestiging en versterking van Gods kinderen. Maar ook tot ontdekking van geveinsden en tijdgelovigen. Vergeet ook niet dat het onderzoeken van jezelf een gebod van de Heere is. 2 Kor. 13:5: ‘Onderzoekt uzelfen of gij in het geloof zijt, beproeft uzelfen. Of kent gij uzelfen niet, dat Jezus Christus in u is? Tenzij dat gij enigszins verwerpelijk zijt.’ Het belangrijkste doel van de Heilige Geest is om Gods kinderen te overtuigen van de Goddelijkheid van de Bijbel. Ze krijgen echte liefde en eerbied voor Gods Woord. Zijn die niet in je hart, dan werkt Gods Geest niet in je.

Wat is een goed middel voor zelfonderzoek?

De Heidelbergse Catechismus. Daarin wordt de christelijke leer in het kort uitgelegd en vind je de drie zogeheten ‘stukken’ terug. Ook in het formulier om het Heilig Avondmaal te houden, vind je dezelfde orde van ellende, verlossing en dankbaarheid. Wil je jezelf op een andere manier onderzoeken? Dan bedrieg je jezelf. Veel mensen hebben kennis van de Bijbelse leer en worden daar hoogmoedig van. Onderzoek heel ernstig je hart bij de eerste dingen uit de waarheid in de Catechismus.

Wat is daar vooraf voor nodig?

Er zijn drie dingen noodzakelijk om een goed onderzoek te doen naar de staat van je ziel:

- Een hartelijke en echte oprechtheid van je ziel.
- Je moet in je hart bezet zijn met gelovige kennis en indrukken van God, Zijn gedachte hoogheid, heiligheid, alwetendheid, enzovoort.
- Je hebt enigszins de dodelijke arglistigheid en het onpeilbaar bedrog van je eigen hart leren kennen (Jer. 17:9). Je hebt daarvan een indruk in je hart.

Zonder deze drie dingen kun je jezelf voor God niet onderzoeken tot zaligheid.

Hoe denken mensen met een tijdgeloof over zelfonderzoek?

Tijdgelovigen zijn geneigd om heel goed van zichzelf en van de oprechtheid van hun hart te denken, terwijl Gods kinderen niet durven te rusten in hun oprechtheid. Zij proberen echter om hun vertrouwen alleen op de Heere te stellen. Mensen die onoprecht zijn, houden zich vast aan hun rampzalig bedrog.

Welke functies heeft zelfonderzoek voor mensen die overtuigd worden?

Voor hen die door de Heilige Geest overtuigd worden, heeft zelfonderzoek als doel om een groter inzicht in hun diepongelukkige toestand te krijgen en hier meer bedroefd over te zijn. Ook neemt zelfonderzoek je alle toevluchten buiten Christus uit handen.

Waarom is het antwoord op de eerste vraag uit de Heidelbergse Catechismus belangrijk voor zelfonderzoek?

Ken je het antwoord op deze vraag niet voor je eigen hart, dan heb je nergens echte vrede. Een echt christen kan nergens rust voor zijn ziel vinden dan alleen in de zalige gemeenschap (omgang) met de Heere Jezus door middel van een echt geloof. Het eigendom van Christus te zijn en gemeenschap aan Hem en aan Zijn weldaden en verdiensten te hebben door de Heilige Geest, dát is het enige fundament. Neem het voorbeeld van een vrouw in tijd van nood. Dan wil ze toch weten of ze wel echt met haar man getrouwd is of niet? We moeten elke waarheid van Gods Woord niet alleen kennen en toestemmen (dit doen mensen met een tijdgeloof ook), maar ons die ook gelovig toe-eigenen.